

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării
1.3 Departamentul	Departamentul de Științe Politice
1.4 Domeniul de studii	Științe Politice
1.5 Ciclul de studii	BA
1.6 Programul de studiu / Calificarea	

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Multiculturalism și comunicare interculturală						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. dr. Levente Salat						
2.3 Titularul activităților de seminar	Ovidiu Oltean, doctorand						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	Examen	2.7 Regimul disciplinei	Obligatoriu
2.8. Orar							
Curs	Joi, 10-12, Sala II/4		Seminar Gr. 1.	Miercuri, 12-13, Sala II/1		Seminar Gr. 2.	Miercuri, 13-14, Sala II/1

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp: 3 față-în-față, 2 individual					Ore/săpt.
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					1
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					0.5
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					0.5
Tutoriat					
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	28				
3.8 Total ore pe semestru	42				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	La evaluarea lucrărilor de seminar vor fi aplicate regulile Departamentului de Științe Politice privind cazurile de plagiat : http://www.polito.ubbcluj.ro/polito/documente/reguli_plagiat.pdf .
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	În conformitate cu articolul 29, aliniatul 2 din Regulamentul care definește statutul studentului UBB, participarea la minim 75% din seminarii este obligatorie. Studenții care nu respectă această prevedere nu sunt primiți în examen, în sesiunea de restanțe

	<p>inclusiv. În acest caz, disciplina trebuie să fie inclusă în contractul de studii în anul următor.</p> <p>Componenta din nota finală care reflectă evaluarea activității la seminar nu poate fi modificată la examenul de reanță sau mărire.</p> <p>Dacă activitatea prestată de student în cadrul seminariilor nu îndeplinește criteriile de promovare a disciplinei, studentul are obligativitatea repetării disciplinei în anul universitar următor.</p>
--	--

6. Competențele specifice acumulate

Com peten țe profe siona le	<p>C1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea fundamentelor teoriilor sociale și politice în înțelegerea, analizarea și evaluarea organizării socio-politice • Analiza unei situații concrete prin aplicarea unor principii, teorii și metode fundamentale din domeniul științelor politice • Realizarea, individual sau în echipă, a unui proiect privind teoriile sociale și politice • Utilizarea adecvată a conceptelor de bază din domeniul științele politice • Utilizarea aparatului conceptual al științelor politice în evaluarea relevanței și impactului teoriilor social-politice • Utilizarea conceptelor fundamentale din științele politice în descrierea și explicarea genezei și derulării unor evenimente și procese <p>C5</p> <ul style="list-style-type: none"> • Susținerea, promovarea și comunicarea unor idei și valori sociale și politice • Realizarea unui plan strategic prin aplicarea metodelor specifice științelor politice • Utilizarea adecvată în comunicarea profesională a conceptelor fundamentale din domeniul ideilor politice • Utilizarea conceptelor fundamentale în interpretarea unor situații socio-politice concrete • Utilizarea criteriilor și metodelor standard în aprecierea unor programe politice • Utilizarea criteriilor și metodelor standard în aprecierea unor programe politice
	<p>CT1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gestionarea informațiilor specifice rezolvării sarcinilor complexe în context (receptarea, transmiterea, prelucrarea, stocarea informațiilor în documente de profil), inclusiv prin utilizarea la nivel avansat a unei limbi de circulație internațională și la nivel mediu sau avansat a unei a doua limbi străine
Com peten țe trans versa le	<p>CT1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gestionarea informațiilor specifice rezolvării sarcinilor complexe în context (receptarea, transmiterea, prelucrarea, stocarea informațiilor în documente de profil), inclusiv prin utilizarea la nivel avansat a unei limbi de circulație internațională și la nivel mediu sau avansat a unei a doua limbi străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cursul urmărește familiarizarea studenților cu conceptele și abordările teoretice utilizate în studierea rolului pe care cultura îl are în viața comunităților umane, respectiv a membrilor acestora, pe de o parte, și în înțelegerea fenomenului diversității etnoculturale și a consecințelor acesteia în societățile moderne, pe de altă parte. Cursul și activitățile din cadrul seminarului vor urmări totodată sensibilizarea studenților în legătură cu contradicția dintre două trenduri contemporane cu impact major asupra stabilității politice din lume: avantajele care decurg din apartenența la o comunitate etnoculturală și expunerea din ce în ce mai pronunțată la schimburi și relații interculturale în contextul globalizării.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Cursul va aborda teme precum conceptul de cultură și metodele de investigare științifică a fenomenului cultural, originea culturilor, legătura între cultură și politică, fenomenul diversității și consecințele politice ale acestuia, multiculturalismul ca teorie normativă privind gestionarea diversității, evoluția punctelor de vedere dominante în istoria multiculturalismului, reculul acestor teorii și mutarea accentului

	<p>în cadrul recomandărilor normative pe interculturalitate, fenomenul superdiversității, comunicarea interculturală ca disciplină care urmărește fundamentare competențelor individuale necesare în situațiile adaptare interculturală.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activitatea de seminar va consta în dezbateri pe marginea lecturilor recomandate, respectiv rezolvarea unor teme și discutarea acestora în clasă. • Prin participarea la cursuri și seminarii studenții vor dobândi cunoștințe și abilități în înțelegerea, studierea și gestionarea fenomenului de diversitate etnoculturală și vor fi expuși la provocări care vor fundamenta competențe atât în ceea ce privește acceptarea multiculturală cât și comunicarea interculturală. Prin promovarea disciplinei studenții vor fi sensibilizați totodată în legătură cu aspectele etice ale gestionării consecințelor politice ale diversității, atât în contextul globalizării, cât și în privința crizei prin care trece Uniunea Europeană. • Termeni cheie: Cultură, prejudecată, etnocentrism, relativism, cultura profundă, diversitate, multiculturalism, recunoaștere, <i>survivance</i>, patriotism constituțional, protecție externă, restricții interne, echitate etnoculturală, criza multiculturalismului, interculturalism, superdiversitate, șocul cultural, eficiență interculturală, învățare interculturală, competențe de comunicare interculturală, persoană interculturală.
--	---

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p><u>1. Introducere</u></p> <p>Importanța și actualitatea disciplinei. Ce este cultura? Rolul culturii în viața noastră. Funcțiile culturii în comunități. Rolul stereotipiilor. Impactul culturilor asupra caracteristicilor și performanțelor societăților contemporane. Structura cursului.</p>	Curs interactiv	
<p><u>2. Conceptul de cultură, originea culturilor</u></p> <p>Conceptul de cultură: o tipologie a definițiilor (Kroeber–Kluckhohn). De unde vin culturile? Originea și evoluția culturilor: etologia umană, sociobiologia, teoria Boyd–Richerson privind co-evoluția gene-cultură. Legătura dintre cultură și politică: Fustel de Coulanges.</p>	Curs interactiv + proiectarea unor filme ilustrative	
<p><u>3. Cultura ca obiect al cunoașterii științifice</u></p> <p>Perspectiva științelor sociale asupra fenomenului cultural. Cultura înțeleasă drept construct social. De ce este dificilă studierea științifică a culturilor? Dificultăți metodologice: problema unității de analiză în studiile inter-culturale și distincția dintre <i>emic</i> și <i>etic</i>. Pot fi comparate culturile? Tipologii culturale. Nivele ale culturii: iceberg-ul cultural (Terreni–McCallum), ceapa culturală (Trompenaars–Hampden-Turner). Structura profundă a culturii. Dimensiuni ale culturii. Dimensiuni culturale derivate teoretic: Sapir–Whorf; Kluckhohn–Strodbeck; E. T. Hall. Dimensiuni culturale derivate empiric: Nisbett; Hofstede;</p>	Curs interactiv	

Inglehart; Schwartz. Modelul lui Shaules privind cultura profundă.		
<p><u>4. Provocarea diversității</u></p> <p>Contradicția dintre rolul culturii în viața comunităților și dimensiunile globale ale diversității. Două tipuri ale diversității: diversitatea cu rădăcini istorice și diversitatea generată de migrația recentă și contemporană. Forme ale diversității: etnică, lingvistică, religioasă, manifestă în tradiții juridice. Diversitatea în lume. Diversitatea în Europa. Diversitatea în cazul României. Consecințe ale diversității: marginalizare economică, culturală, politică. Gestionarea consecințelor: multiculturalism și adaptarea interculturală.</p>	Curs interactiv	
<p><u>5. Teoria multiculturalismului – 1</u></p> <p>Multiculturalismul ca răspuns normativ la provocarea diversității. Pendulul teoriilor normative privind gestionarea consecințelor diversității. Miza politicilor multiculturaliste: recunoașterea și <i>survivalance</i>. Poziții teoretice influente: Charles Taylor, Jürgen Habermas, Joseph Raz.</p>	Curs interactiv	
<p><u>6. Teoria multiculturalismului – 2</u></p> <p>Poziții teoretice influente, continuare: Will Kymlicka, Bhikhu Parekh. Impactul teoriilor normative asupra realităților politice. Situația politicilor multiculturaliste în lume. Multicultural Policy Index.</p>	Curs interactiv	
<p><u>7. Reculul împotriva multiculturalismului</u></p> <p>Sursele rezistenței împotriva recomandărilor multiculturalismului. Argumente împotriva multiculturalismului. Giovanni Sartori despre tensiunea între pluralism și multiculturalism. Samuel Huntington despre identitatea americană. Ralph Grillo despre reculul diversității. David Goodhart despre disconfortul provocat de străini. “Multiculturalismul a murit” – declarații politice de nivel înalt în 2010–2011. Brexit și Trump. Doctrina supremației albe în SUA.</p>	Curs interactiv	
<p><u>8. De la multiculturalism la dialogul intercultural</u></p> <p>Provocarea noilor complexități: conceptul de superdiversitate (Meissner–Vertovec). În căutarea unor forme noi de coeziune socială. Charles Taylor despre interculturalitate. Schimbarea de viziune privind răspunsul la provocarea diversității. Consiliul Europei: Carta albă a dialogului intercultural (2008). Meer–Modood, Lentin și Kymlicka despre evoluțiile recente.</p>	Curs interactiv	
<p><u>9. Expunerea interculturală</u></p> <p>Șocul cultural. Viziuni complementare privind formele de manifestare ale șocului cultural. Definiția succesului de adaptare interculturală: viziuni concurente și instrumente de măsurare. Procesul</p>	Curs interactiv	

adaptării interculturale. Fazele adaptării interculturale: Hanvey, Bennett, Hammer și Shaules.		
10. Adaptarea interculturală Procesul de adaptare interculturală după Shaules: modelul bazat pe conceptul de cultură profundă. Fazele procesului de adaptare: rezistența la schimbare; acceptarea necesității de schimbare; adaptarea la condițiile culturii străine. Consecințele și rezultatul adaptării. Teoria celei de a treia culturi (Casmir).	Curs interactiv	
11. Competențe interculturale Conceptul de competențe interculturale. Definiția și evaluarea competenței interculturale. Trainingul intercultural training: instrumente și tehnici. Importanța educației interculturale în UE.		
12. Comunicarea interculturală ca disciplină Istoria comunicării interculturale ca disciplină. Edward T. Hall și opera acestuia. Relația dintre cultură și comunicare. Modelul analitic al comunicării interculturale. Evoluții recente. Bariere în comunicarea interculturală. Tehnici de management al conflictului intercultural.	Curs interactiv	
13. Noua criză a migrației în Europa și în SUA Cauzele crizei. Cine/ce se află în spatele crizei? Teorii conspiraționiste și structura globală a intereselor. Răzbușarea multiculturalism eşuat. Există loc pentru musulmani în Europa? Viitorul Uniunii Europene și al SUA.	Curs interactiv	
14. Concluzii Discuții finale. Evaluarea cursului.	Discuții	
Bibliografie		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Geert Hofstede: <i>Managementul structurilor multiculturale. Software-ul gândirii</i>. București: Editura Economică, 1996. 2. Levente Salat: <i>Multiculturalismul liberal</i>. Iași: Polirom, 2001. (http://www.edrc.ro/docs/docs/multiculturalismul%20liberal.pdf) 3. Will Kymlicka: Relațiile etnice și teoria politică occidentală. <i>Altera</i>, 1999/10: 95-147. 4. Gabriel Andreescu: Multiculturalism în Europa Centrală: integrare și privatitate culturală. <i>Altera</i>, 2002/17-18: 122-138. 5. Attila Demeter: <i>Naționalism, multiculturalism, minorități naționale</i>. Cluj-Napoca: Editura ISPMN, 2012. 6. Giovanni Sartori: <i>Ce facem cu străinii? Pluralism vs. multiculturalism</i>. București: Humanitas, 2007. 7. Rogers Brubaker–Margit Feischmidt–Jon Fox–Liana Grancea: <i>Politică naționalistă și etnicitate cotidiană într-un oraș transilvănean</i>. Cluj-Napoca: Editura ISPMN–Kriterion, 2010. <p>Capitolele din volume, respectiv articolele recomandate pentru lectură vor fi puse la dispoziția studenților sub forma unui reader în format electronic. Textele care apar în bibliografie, dar nu sunt incluse în reader sunt orientative și pot fi solicitate separat.</p>		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații

<p><u>1. Importanța culturii</u></p> <p>Discuții pe baza textelor:</p> <p>Constantin Toader: <i>Educația, sub asaltul multiculturalismului</i>;</p> <p>Maria Mazilu: <i>Mabul – insula celor care nu există, parte a II-a</i>.</p>	<p>Discuții</p> <p>http://www.tribunainvatamantul.ro/educatia-sub-asaltul-multiculturalismului/</p> <p>http://www.mazy.ro/mabul-insula-celor-ce-nu-exista-partea-a-ii-a/</p>	
<p><u>2. Ce este cultura?</u></p> <p>Vizionarea filmului <i>Animal sapiens</i>, discuții.</p>	<p>Discuții</p> <p>http://topdocumentaryfilms.com/animal-sapiens/</p>	
<p><u>3. Diferențe culturale – studiul științific al fenomenului cultural</u></p> <p>Vizionarea filmului <i>East and West – Cultural differences</i>, discuții.</p>	<p>Discuții</p> <p>http://www.youtube.com/watch?v=ZoDtoB9Abck</p>	
<p><u>4. Fenomenul diversității – cazul României</u></p> <p>Discuții pe baza textului:</p> <p>Adrian Majuru: Modernitate vs. multiculturalitate în Bucureștii epocii moderne (1848–1940). <i>Altera</i>, 1999/12: 143-169.</p>	<p>Discuții</p>	
<p><u>5. Viitorul diversității etnoculturale – merită să fie protejate culturile?</u></p> <p>Discuții pe baza filmului: Wade Davis TED talk.</p>	<p>Discuții</p> <p>http://www.ted.com/talks/wade_davis_on_endangered_cultures</p>	
<p><u>6. <i>Survivance</i> – provocarea fundamentală pentru multiculturalism</u></p> <p>Discuții pe baza textului:</p> <p>Levente Salat: <i>Multiculturalismul liberal</i>: 154-174, 175-188.</p>	<p>Discuții</p>	
<p><u>7. Relevanța multiculturalismului occidental în Europa Centrală și de Est</u></p> <p>Discuții pe baza textului:</p> <p>Will Kymlicka: Relațiile etnice și teoria politică occidentală. <i>Altera</i>, 1999/10: 95-147.</p>	<p>Discuții</p>	
<p><u>8. Reculul împotriva multiculturalismului – 1</u></p> <p>Discuții pe baza punctului de vedere al lui Mark Steyn.</p> <p>Discuții pe baza textului:</p> <p>Dorian Furtună: Enclavizarea Europei. <i>Adevărul</i>, 9 aprilie 2014.</p>	<p>Discuții</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=1F5IuHkJhtQ</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=CdEGJb5W5ks</p>	
<p><u>9. Reculul împotriva multiculturalismului – 2</u></p> <p>Discuții pe baza volumului:</p>	<p>Discuții</p>	

Giovanni Sartori: <i>Ce facem cu străinii? Pluralism vs. multiculturalism</i> . București: Humanitas, 2007.		
10. De la multiculturalism la dialogul intercultural Discuții pe marginea documentului: <i>Carta albă a dialogului intercultural</i> (Consiliul Europei, 2008), privind avantajele și dezavantajele abordării interculturale în comparație cu prevederile multiculturalismului.	Discuții	
11. Role-play: <i>Minoria and Majoria</i> Exercițiu pe baza Joy Warmington: <i>Interculturalism: A handbook for critical integration</i> . The Baring Foundation, 2012: 88-91.	Role-play	
12. Relații interetnice în Transilvania Bezbateri pe marginea textelor: Rogers Brubaker–Margit Feischmidt–Jon Fox–Liana Grancea: <i>Politică naționalistă și etnicitate cotidiană într-un oraș transilvănean</i> (2010); Toma Stefania: <i>"Țiganul meu" și încrederea - relații economice informale într-o comunitate multiethnică din Transilvania</i> (2009); Calin Goina: <i>O încercare de istorie socială - Romii din Sântana, județul Arad</i> (2009).	Discuții	
13. Concluzii	Discuții finale, evaluarea seminarului.	

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Competențele dobândite prin participarea la cursuri și activitățile de seminar îi vor ajuta pe studenți să-și asume sarcini privind managementul diversității în contexte socio-politice și în cadrul unor companii multinaționale, pe de o parte, și să se descurce în situațiile de expunere interculturală specifice programelor de mobilități academice și de altă natură, pe de altă parte.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Examen	<p>Examen oral pe baza unei liste de subiecte comunicată la sfârșitul semestrului: studenții vor avea de elaborat trei subiecte, câte unul din cele trei părți ale cursului (1. Cultura; 2. Multiculturalism; 3. Comunicare interculturală), fiecare subiect având ponderea de 20% din nota finală.</p> <p>Examen parțial: pe parcursul semestrului se vor da două teste neanunțate la curs, fiecare reprezentând 20% din nota finală. Studenții care participă la ambele și obțin punctaje echivalente cu nota de trecere vor avea de</p>	60%

		elaborat un singur subiect la examen (cel din partea de Comunicare interculturală a cursului).	
10.5 Seminar	Activitatea de la seminar va fi evaluată pe baza a patru lucrări prezentate în cele de mai jos. Lucrările se trimit prin e-mail la adresele: ovidiuoltean@fspac.ro și salat@fspac.ro .		40%
	Lucrare de evaluare inițială (obligatorie): formulați răspunsuri scurte, bazate pe opiniile și convingerile personale, fără să utilizați citate sau referințe, la următoarele întrebări: 1. Cum ați defini esența problemelor legate de fenomenul migrației cu care se confruntă în prezent Uniunea Europeană? 2. Cum vedeți soluția/gestionarea aspectului vizat în răspunsul dat la prima întrebare? 3. Care credeți că este esența problemelor care decurg din existența unei minorități române pe teritoriul României? 4. Cum vedeți soluția/gestionarea aspectului vizat în răspunsul dat la a treia întrebare? Maximum 2 pagini (12TNR, 1.5). Termen: 15 martie, ora 18:00.		5%
	Lucrarea 2: <i>Experiența mea multiculturală.</i> Descrieți o experiență personală care poate fi considerată multiculturală, implicând relații între grupuri sau comunități culturale. Folosiți conceptele studiate la curs! Minimum 2 pagini (12TNR, 1.5, Chicago). Termen: 11 aprilie, ora 18:00.		10%
	Lucrarea 3: <i>Experiența mea interculturală.</i> Descrieți o experiență personală care poate fi considerată interculturală, implicând relaționarea cu o cultură străină. Folosiți conceptele studiate la curs! Minimum 2 pagini (12TNR, 1.5, Chicago). Termen: 9 mai, ora 18:00.		10%
	Lucrarea 4: Formulați răspunsuri elaborate la întrebările din lucrarea de evaluare inițială utilizând conceptele, teoriile, cadrele explicative însușite în cadrul disciplinei! Minimum 4 pagini (12TNR, 1.5, Chicago). Termen: 23 mai, ora 18:00.		15%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> Realizarea a cel puțin 2 puncte din cele 4 posibile pentru activitatea de seminar este condiție eliminatorie de prezentare la examenul oral. Realizarea a cel puțin 3 puncte la examenul oral. 			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Cluj-Napoca, 12 martie 2017

Levente Salat

Ovidiu Oltean

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

.....

.....